СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 146. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 25-го червня 1938. No. 146. Jersey City, N. J., Saturday, June 25, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1019. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

УРЯД ПОЧИНАЄ МОДЕРНІЗУВАТИ АРМІЮ

ВАШИНҐТОН.— Вживаючи фондів, визначених йому недавно ухвалою конґресу, департамент війни почав працю коло змодернізування й поширення протилетничої оборони морських побереж Злучених Держав.

Головною обороною будуть великі рухомі гармати. Департамент війни плянує 34 полки прибережної артилерії.

ПРЕЗИДЕНТ ВЕРНУВСЯ ДО ВАШИНҐТОНУ.

ГАЙД ПАРК (Ню Йорк). — Підписавши ще 48 конґресових ухвал, президент покінчив свої вакації й вернувся до Вашинґтону, щоби звідти виголосити до населення радіову промову про працю останньої сесії конґресу.

ВЕЛИКІ ПАРТІЇ БОРЮТЬСЯ ЗА ЖИТТЯ.

ВАШИНҐТОН. — Провідники Демократичної й Републиканської Партії почали переговори з провідниками Американської Партії Праці в справі піддержки цею останньою при осінніх виборах.

ҐАЗЕТА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЗДЕРЖАННЯ СТАТТЕЙ УРЯДОМ.

НЮ ЙОРК. — Перед федеральним суддею Голбертом почалося переслухання в справі добутої федеральною прокураторією судової заборони проти міщення місцевою ґазетою „Пост" статтей Ліона Туру, бувшого федерального аґента, про розсліди німецької шпиґунської сіти в Америці. Ґазета каже, що заборона нарушує свободу преси, ґарантовану конституцією.

СЛІДСТВО В СПРАВІ МОЛОЧНОГО ТРОСТУ.

ШІКАҐО. — По цілорічному розсліді спеціяльними федеральними аґентами продукції й торговлі молоком федеральний суд віддав справу великій лаві присяжних суддів, щоб вона вирішила, що знайдені факти дають основу до обвинувачення великих молочарських підприємств за монопольну змову.

СЕН. КОПЛЕНД ЛИШИВ УСЕ ВДОВІ.

НЮ ЙТРК.—У місцевім „Суроґейт Ксрті" предложено до потвердження заповіт сенатора Ройела Копленда. Сенатор лишив усю спадщину своїй жінці. Вартости спадщини не подано.

50,000 ЛЮДЕЙ НА ЕВХАРИСТИЧНІМ КОНҐРЕСІ КАНАДИ.

КВІБЕК (Канада). — Понад 50,000 осіб взяло участь у врочистім богослуженні на Площі Авраама, що його відправлено з приводу першого краевого Евхаристичного Конґресу Канади.

ДОНОСЯТЬ ПРО БУРІ НА ПЛАНЕТАХ.

ЛЕЙК ДЖЕНІВА (Висконсин). — Оглядаючи фотоґрафії небесного зводу, зняті астрономічною обсерваторією Ловела, а предложені на зборах фізиків шікаґовського університету, вчені прийшли до переконання, що на планетах Марс і Юпітер тепер шаліють страшенні бурі.

ПОЛЬЩА ПРО СВОЮ УЧАСТЬ У СВІТОВІЙ ВИСТАВІ.

НЮ ЙОРК. — Барон Роп, комісар Польщі для Світової Вистави в Ню Йорку, заявив на бенкеті польсько-американської торговельної палати ь готелі Волдорф-Асторія, що польський уряд думає видати на цю виставу міліон долярів.

СТРАЙК У ЦИРКУ.

СКРЕНТОН (Па.). — Через страйк працівників у цирку братів Ринґлинґів вистави в цирку не відбуваються. Обслуга сповняє лиш одну роботу кормить звірята.

„ПОЗИЧИЛИ" КОРАБЛЯ.

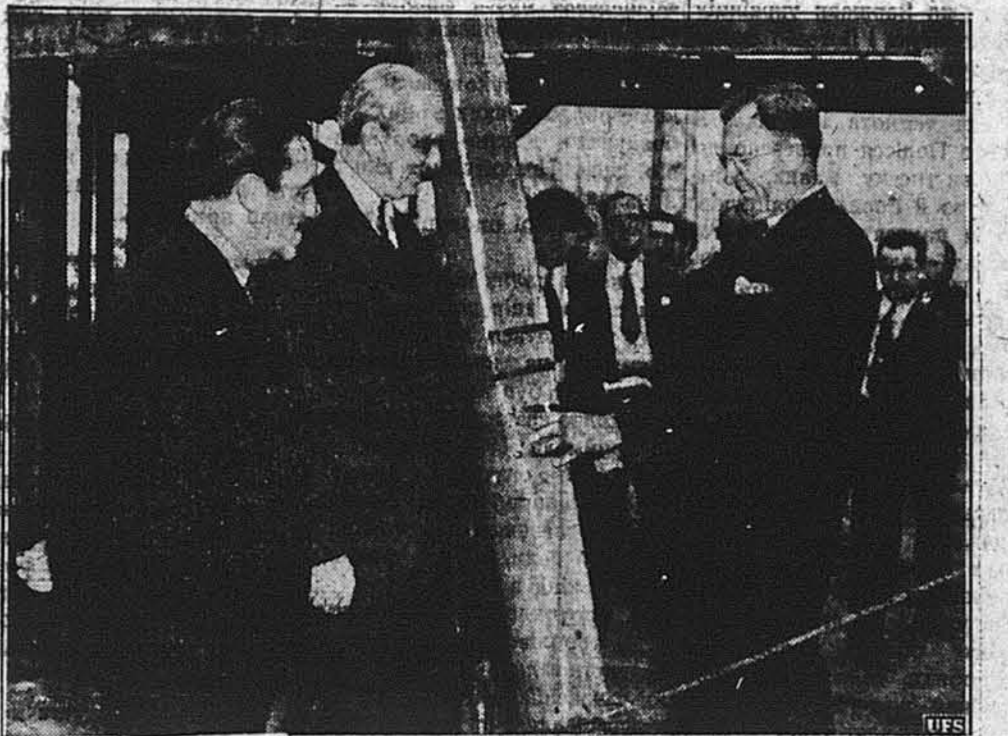
САН ФРАНСІСКО. — Мексиканський уряд задержав у порті Пуерто Валярта американський яхт, що причалив до того порту підчас лютої тропікальної бурі, по 28 днях пливання морем. Кораблем кермували три хлопці у віці від 16 до 17 літ. Вони кажуть, що „позичили" собі яхт з Санта Круз, у Каліфорнії, й поплили на нім на океан.

РАБІН ЗАСУДЖЕНИЙ ЗА КРАДІЖ.

НЮ ЙОРК. — Присяжні судді в місцевому стейтовому суді признали рабіна Зейде М. Шмельнера та його секретарку Марію Берд винуватими крадіжу за те, що вони забрали від Бернарда Рудольфа 20 тисяч долярів на якусь фантастичну ціль. Присуд буде виданий у середу.

ПРОҐРАВШИ ЧЕРЕЗ БІЙ, ПОКІНЧИВ ЖИТТЯ.

ІСТ ОРЕНДЖ (Ню Джерзі).—Чарлз Валерз, 28-літній дверник в одному апартаментовому домі проґрав на бою між Луїсом і Шмелінґом більшу суму грошей. Обчисливши, що сплата проґри забере йому цілий рік, Валерз скочив з 10-го поверху й убився.

СВІТОВА ВИСТАВА РОЗВИВАЄТЬСЯ.

На виставовій площі в Ню Йорку вбивають стовп під будову Ґенеральної Електричної Компанії. Направо: Чарлз Е. Вилсон, віцепрезидент корпорації, причіпає до стовпа таблицю з написом. У середині: Овен Йонґ, голова ради директорів корпорації. Наліво: Ґровер Ґвейлен, президент виставової корпорації.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Маючи на увазі, що в липні відбудеться контроля майна й діловодства У. Н. Союзу, головна канцелярія мусить приготовити для контролі всі замкнення з днем 30-го червня. Тому просимо секретарів тих відділів У. Н. Союзу, що ще досі не прислали належитостей, прислали їх так, щоб ці належитості були в головній канцелярії не пізніше як 30-го червня перед полуднем.

Головна канцелярія У. Н. Союзу.

ПРИЙДЕ ДО ЗМІНИ КАРНОГО КОДЕКСУ.

На біжучій сесії отавського парляменту прийдуть під обради пропоновані урядом зміни карного кодексу Канади.

Між іншими наступить зміна карної секції, що відноситься до автомобілістів, які нарушують приписи їзди. Доносять з Отави, що ті автомобілісти, які будуть заарештовані в пяному стані, або під впливом наркотиків, будуть гостріше карані, ніж це було досі згідно з існуючим законом.

Буде також внесений законопроект у справі т. зв. „солення" копалень. „Солення" полягає в тім, що деякі шахраї розсипують у місцях, де нібито має бути золото, золотий порошок і в той спосіб видурюють від людей гроші при продажу уділів копалень.

ЛЮДИНА З КУЛЕЮ В ГОЛОВІ.

Емеритований вахмайстер Вацлав Кшеменьскі з Бидґощи вже 21 літ живе без якихнебудь хоробових обявів з кулею в голові. Цю кулю дістав він у жовтні 1916 р. на румунському фронті. Куля пробила череп і затрималася на кості. Цим незвичайним випадком зацікавився інститут Рокефелера в Америці і запросив Кшеменьского, щоб приїхав до Америки для дослідів. Кшеменьскі приняв пропозицію і цими днями виїздить до Америки.

ТРИ ПАРИ ГЛУХОНІМИХ ЗВІНЧАЛИСЯ НАРАЗ.

У Ґрудзьондзі відбувся досить незвичайний шлюбний обряд. Місцевий парох поблагословив рівночасно три пари глухонімих, зайнятих у місцевому фільварку.

З ТЮРМИ ВИЙШОВ, ДО ТЮРМИ ВІДІЙДЕ.

З вязниці у Стоні Мавнтен, Ман., звільнили Ф. Бенета, який там відсидів 10 літ за пофальшування документів. Після звільнення з тюрми кінна поліція привела його до судді Доневона у Вінніпеґу, який мав вирішити, чи Бонета можна видати судовій владі в Злучених Державах за ріжні злочини, які Бенет там поповнив перед своїм увязненням у Вінніпеґу. Поліція Злучених Держав закидає Бенетові злочин морду на Мемі Турко, з Карбонадо, Ваш., якої тіло знайшли 1917 року в лісі спаленим. Є підозріння, що Бенет дівчину знасилував, а потім замордував.

Бенет сказав, що він не противиться видачі його до рук американської поліції. Після полагодження ще деяких формальностей його відставлять до американської границі. Бенетові тепер 70 літ життя.

МІЖНАРОДНІЙ КОНҐРЕС СТЕНОҐРАФІВ У БУДАПЕШТІ.

В Будапешті відбувся міжнародній конґрес стеноґрафів. У конкурсі, який з тієї нагоди там відбувся, взяли участь найвизначніші стеноґрафи і стеноґрафки з Німеччини, Італії та Мадярщини. З уваги на ріжнородність мов, у яких стеноґрафували, диктували їм теж ріжними мовами, темпо обчисляли не на підставі слів, лиш на підставі складів.

Перше місце в конкурсі зайняв мадяр, друге теж мадяр, третє й четверте місце здобули німці і щойно пяте місце зайняв стеноґраф італієць.

Мистцем конкурсу та одночасно мистцем середущої Европи став мадярський парляментарний стеноґраф д-р Олександер Маерчік.

175 РАЗІВ ДАЛА СВОЮ КРОВ ДО ПЕРЕЛИВУ.

В Ле Ман, у північній Франції, відзначили недавно 51-літню жінку, вдовицю, яка в багатьох випадках останніх літ урятувала людям життя. За час останніх девятьох літ віддала вона безкорисно свою кров до переливу 175 разів. Це мабуть справжній рекорд скількости трансфузії і без сумніву рекорд жертвенности.

НОВИЙ СУРОҐАТ ВОВНИ.

Один з англійських фахових часописів повідомляє про новий спосіб імітування вовни, цим разом бавовною. В цій цілі бововну перепоюють деякими складниками штучних пластичних мас, нпр. розчином: 60 частин мочника, 100 частин формаліни, 3 частини турецького олію. Після механічного усунення надміру того розчину піддається впродовж деякого часу насичені волокна бавовни діянні квасних пар (нпр. оцтового квасу), щоби сконденсувати мочник із формальдеґідом. Опісля по вимитті й основнім висушенні дістаємо кучеряві волокна, мягкі, що виглядом і дотиком нічим не ріжняться від природніх і ці прикмети задержують навіть після інтенсивного кількаразового прання.

ЗАМИКАЮТЬ НІМЕЦЬКІ ШКОЛИ НА ВОЛИНІ.

Шкільна Кураторія в Рівному наказала замкнути з новим шкільним роком німецку приватну школу в Луцьку, що існувала від 1929-го року. Цього року ходить до цеї школи 190 дітей. Крім Луцька наказали замкнути німецькі школи в Йозефіні, Цезарині і в Домброві. Ще в 1932-му році було на Волині 80 німецьких шкіл, а тепер є тільки 27.

ІДЕМО ВСЕ ВПЕРЕД ВЛАСНИМИ СИЛАМИ

УЖГОРОД. — З днем 15. червня ц. р. найстарша українська ґазета на Закарпатті, „Свобода", зачала виходити як щоденник. Досі виходила як тижневик. В останнім числі тижневика з 7. червня 1938 р. читаємо таке: „Надіємося, що всі наші читачі, як і все свідоме українське громадянство радісно повитають цю зміну, що доказує про дальше скріплення нашого українського національного орґанізму на Підкарпатті, що доказує силу і життєздатність нашої національної ідеї. Ідемо все вперед, власними силами, без ніякої чужої помочі, без ніяких субвенцій та інекцій. Цей факт має наповнити серця всіх українців на Підкарпатті гордістю і самопевністю. Не знищили нас за тисяч літ тут під Карпатами, не знищить нас і нині ніяка ворожа сила, бо ми творимо все нові й додатні чини, творимо непереможне життя".

ТЯЖКО ПИСАТИ ПРО ДЕМОКРАТІЮ.

УЖГОРОД. — „Свобода" (ч. 22) містить статтю п. з. „Русин пише про демократію...". Та, на жаль, не багато видрукувано з того, що той „русин" написав, бо сконфісковано більшу половину. А конфіската зачалася там, де „русин" зачав писати про ті права, які йому належаться на Закарпатті, що його забрала Чехословаччина.

Не можна написати всього.

На іншому місці цей часопис подає, що чеський часопис „Поледні Ліст" розписався про привилеї жидів у Чехословаччині, доказуючи, що жидів є в Чехословаччині 3% населення, а вони захопили 70% вуґільних копалень, промислу і торговлі. „Свобода" додає, що на Підкарпатті є далеко гірше, але про це не можна писати, бо „з практики знаємо, що в нас не можна написати всього, що чоловік думає і бачить на власні очі".

НЕ ДОЗВОЛЯЮТЬ НА ЗДВИҐ „СОКОЛА".

ЛЬВІВ. — „Діло" (ч. 121) подає по польськи рішення польського міністерства внутрішніх справ з 16. травня 1938 р., яким у дорозі рекурсу потверджено заборону Краєвого Здвиґу Українського Сокільства, що мав відбутись у Львові 24. травня ц. р. Та проте Сокіл-Батько плянує відбути здвиґ в осени.

ЗМІНЯЮТЬ УКРАЇНСЬКІ НАЗВИЩА.

ЛЬВІВ. — Польські староства змушують українські парохіяльні уряди виписувати українські назвища по польськи. „Новий Час" (ч. 125) оголошує по польськи розпорядок старости у Городку Яґайлонськім, яким староста каже поробити в метриках „поправки" і змінити такі назвища як Кульчицький на „Кульчицкі", „Пилат" на „Пілат", „Кутний" на „Кутни". І покликується притім на австрійський ґуберніяльний декрет зперед понад сотні літ!

МАСОВА УКРАЇНСЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ В ПОЧАЄВІ.

ЛЬВІВ. — З Почаєва доносять, що на Вознесення прибуло до Почаївської Лаври кільканацять тисяч паломників з Волині, Полісся, Холмщини і Гродненщини. Прибув також православний митрополит Діоніз з Варшави. Його побут став нагодою до великих релігійно-національних манїфестацій українського населення. Прибула масово до Почаєва й українська православна дітвора з Кремянця, Рівного і Сарнів. На Зелені Свята митрополит запросив посла Греції, Кимона Коласа.

МИТРОПОЛИТ ДІОНІЗ У ПРЕЗИДЕНТА ДЕРЖАВИ.

ВАРШАВА. — Президент Польщі, проф. Мосціцкі, приняв на авдієнції митрополита Діоніза, голову православної церкви у Польщі. Авдієнція тревала 2 години. Митрополит представив президентові граблення православних душ і церковного майна. Президент заявив, що „не дозволить на будьякі зловживання невідповідальних фанатичних чинників". Про ту авдієнцію не згадала ні словом ні польська преса, ні Польська Аґенція Телеґрафічна. Зате далі подають про нові „ревіндикації", себто про дальше граблення.

КОНФІСКАТИ.

ЛЬВІВ. — Українські часописи світять великими білими плямами. Ціла перша сторінка часопису „Нове Село" (ч. 22). біла. Конфіскують раз-у-раз і „Діло", головно за дописи кореспондентів, звязані з убивством полк. Е. Коновальця.

УКРАЇНСЬКА ТАНКОВА МУЗИКА НА ПЛИТАХ.

ЛЬВІВ. — Фірма „Одеон" виготовила ґрамофонові кружки, на яких уперше заграно українську танкову музику. Награно пісеньку-танґо В. Балтаровича до слів Меріям-Лужницького „Сонце низенько" та цьогож композитора до слів Я. Масляка „Чарівниченька". Співав тенор В. Божик. Грала орхестра „Одеону".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИГЛЯДИ ДЛЯ ДІТЕЙ

У публичних школах Ню Йорку кінчиться вже шкільний рік і коло 1 й чверть міліона шкільної дітвори підуть на літні вакації. З того числа коло 22,000 дістануть дипльоми з покінченої „вищої школи", на котрій тепер за законом кінчиться шкільний примус.

По інших містах, містечках і селах краю шкільний рік теж або кінчиться тепер, або скінчиться незадовго. І з цих шкіл підуть на вакації міліони дітвори, а з них певно принаймні пів міліона покінчать „вищі школи". Ставши на межі шкільництва, приписаній законом, ці покінчені школярі стануть рівночасно перед важним питанням свого життя: що їх жде тепер?

В американській школі вони за всякою правдоподібністю не чували безпосередньої відповіди на це питання. Правдоподібно ніхто з учителів чи вчительок не завдав собі труду говорити з ними за ці, може найважніші питання життя. Як це звичайно буває, у школі часто навчають речей, лише посередньо звязаних із життям, а про речі, які є основою всякого життя, говориться тільки мимоходом, натяками й далеким колуванням.

Діставали й ці діти такої власне посередньої науки досить. При науці ґеоґрафії, історії, математики, тощо, їм нераз підсували як несхитну науку речі, які мали виразне відношення до тих питань, котрих школа виразно розвязувати не бралась. З ґеоґрафії вчили про величезні багатства краю, підсуваючи цим, що в Америці всякому є досить місця на добрий прожиток. При науці історії вчили про ріжних великих людей Америки та про небувалі доспіхи, яких вони добилися в житті своєю пильністю, ощадністю, запопадливістю, уявою, піонірською відвагою, тощо. Цим підсувалося молодим людям думку, що такими прикметами можна ще й нині добувати в світі успіх. При науці політичного устрою краю говорили про конституційні ґарантії свободи особи, забезпечення права власности й контракту, про запевнену всякому волю шукати свого щастя, підсуваючи цим, що цей політичний устрій запевняє всякій людині добробут при чесній і завзятій праці.

З такими переконаннями виходить з американської школи дітвора. Вона вижидає від світу сповнення цих усіх обіцяник, які вчителі їй посередньо підсунули. Завдання вчителів скінчилося з „ґрадуацією". Що далі буде зо школярем, що вийшов зо школи з дипльомом, за це ніхто не буде вже вчителів до відповідальности потягати.

Одначе громадянство ще далі має відповідальність. Його відповідальність на школі не кінчиться. Можна сказати, що вона аж тепер направду починається. Громадянство буде відповідальне перед цими молодими людьми, що тепер виходять у світ з дипльомами вчених людей, за те, чи знайдуть ці молоді люди світ таким, яким його малювали в школах представники громадянства: вчителі.

УКРАЇНСЬКІ ДІТИ З ПОЛІССЯ У ВАРШАВІ

Ми вже нераз мали нагоду читати про ріжні „делеґації", особливо „гуцульські", що то приїжджали з українських земель під Польщею до Варшави, щоб такою поїздкою виявити „привязання" до Польщі. Як знаємо, всі ті „делеґації" є замовлені ріжними польськими аґентурами. А кошти подорожи оплачують з державного скарбу. Тепер настала манія стягати до Варшави українців з найтемніших і Богом і людьми забутих областей, як от із Полісся, де, як відомо, панує страшна темнота і нужда. З того то Полісся привезено до Варшави тисячу малих, убогих, а то й босих поліщуків, щоб їм показати польські королівські палати і велич столиці Польщі. Кореспондент львівського „Діла", **Р. Гучванович**, подає в числі цього **часопису** з 12 червня ц. р. репортаж з Варшави, в якім описує, як гучно, з квітами, ласощами і великою помпою витали тих бідних дітей ріжні польські орґанізації, польські журналісти і ті всі, що займаються перетяганням таких українських дітей на польське. Як ті українські діти пущі й дикого болота поводилися, що робили і яке залишили враження, про те пише згадани кореспондент таке:

Привезли з собою запах поліської весни...

Малі поліщуки задивували всіх усім: інтеліґенцією, одягом (вишивки, полотно, лапті), орієнтаційним змислом, майже наддніпрянською вимовою і... браком будьякого здивування.

Всі гадали, що малі поліщуки не знатимуть, як по Варшаві ступити ногою, а вони, го, го!

Всі журналісти були ними захоплені, не могли вийти з дива: звідки в цих дітей набралося стільки такту, поваги, товариської огляди?!

А одна пані редакторка таки — як кажуть — просто з мосту „вищирилася":

— Знаєте, — сказала — ці діти мають більше такту й інтеліґенції від їхніх учителів, даю слово.

Бо малі поліські українці в дійсності принесли до Варшави запах болотнистої поліської весни, ба, один привіз зо собою справжнього бузька; одна мала Катруся привезла дику качку і ходила з нею навіть у палати; почували себе дітиська як у хаті, тільки по свому балакати їм не давали; мусіли себе ловити на кожному слові...

Преса ентузіязмувалася.

Не треба казати, що ціла варшавська преса захоплювалася малими Іванами й Федьками, писала довгі репортажі, фейлетони, адруковувала цілі колюмни. В деяких з них не бракувало дійсно зворушливих сцен. Прочитаймо кілька прикладів:

Оце з одної опозиційної ґазети.

„Тисяча малих поліщуків після пятьох днів побуту в столиці вертається до своїх далеких сіл, на креси Польщі. Цей побут був для них сном з чудової казки: так гостинно їх приймали, стільки краси і незнаного оглянули, стільки ласощів напробували... Бачили замок, лазенки, летовища, парки й сади, авта і трамваї, були в кіні, в театрі..."

А проурядовий щоденник:

„В королівських палатах діти гостювали і почували себе як у власній хаті. З подивом приглядалися до гарних образів і меблів, великими очима вдивлялись у свої власні відбитки у кольосальних дзеркалах, ступаючи несміливо „босоніж" по гладких дзеркальних паркетах..."

Уважливіший журналіст із брукової ґазетки вихопив цікаве спостереження: „Мала Лідія Васютчук на запит, як часто їла білий хліб, відповіла, що тільки раз на рік, на Великдень. Зворушені дівчата з пенсії приобіцяли посилати їм раз на місяць солоденькі булочки...."

Нарешті одна з редакцій, яка постійно була в контакті з дітьми, приняла „свої" діти у своїх редакційних кабінетах. Начальний редактор пальнув до малих патріотичну гучну промову, а діти були добре виховані: вислухали патріотичну промову, подякували за гостину і в реванж — подарували редакторам полотняний вишиваний рушник з таким написом: „Чудовий краю наш, не дамо тебе на поталу — „Варшаві — поліські діти".

Редактори повісили рушник на стіні і тепер щоденно відчитують вишиваний напис і, покурюючи папіроси, призадумуються: гм, гм, як же то толкувати цей напис: чудовий краю наш... не дамо тебе... на поталу... Варшаві... поліські діти...

Такі малі ці поліщуцькі шкраби і так гарно вміють вишивати!

Таким проґулькам нема кінця.

Можна би написати цілу книжку про поліські українські діти в чужому місті, цілу психольоґічно - політичну студію; але можна теж сказати коротко: остання проґулька дітей з пинського повіту — неостання; безумовно діти багато з неї скористали; безумовно зле діється, що їм дають відчувати, **пощо** їх властиво привезли...

Здається, рік тому в одному польському великому журналі, або навіть у двох, а може і трьох, дісталося орґанізаторам тих ріжних проґулькових дитячих імпрез добре на горіхи! Польські редактори без обиняків писали в такому роді: Досить проґульок з голодних сіл. Привозять босі діти на чотири дні у місто, кормлять ласощами, водять по розкішних золотих палатах, а потім знов завозять їх у сморід і бруд, на бараболю, на поліські темні, тихі села...

Редакторам - полякам вільно багато більше писати ніж нам, українським журналістам, отже вони нас виручили. Бо добре сталося, що діти знайшли добрих опікунів; тільки хай вони, ці добрі пані і панове, не забувають дітей також тоді, коли вони поїдуть на болота, і хай вони не посилають їм самих чужих книжок і образків; сорочка, або теплі чоботи, бохонець хліба — але не тому лише, щоб ловити на них души, пані і панове!

Ніхто їх не прощав.

Коли малі поліщуки виїжджали з гостинної столиці, ніхто не прийшов на двірець. Пощо? Надивилися на них, натішилися, отже хай собі малі їдуть до дому — з Богом! Була місячна, тепла ніч, коли вони відїжджали. 29 ваґонів — повні дітей. Гладжу їх по головах, питаю:

— Скільки тобі, хлопчику, літ?

— Десять.

— А як тебе звуть?

— Василь Старчук.

— А що тобі, Васильку, дали на дорогу: ковбасу?

— Ні, ковбаси мало; дали „Пломик" і колачів.

— А в хаті, в мами, є що їсти?

Василько зніяковів, спустив очі.

— Та де там є; нема, тільки бульба і бараболя — зареготався грубезний Федько, спертий на віконну раму. Цілий ваґон сміявся.

Дівчата з Полісся мали чепурно заплетені кіски і все розповідали про своє село.

— А Варшава?

— Ах, Варшава гарна, дуже гарна... Бачили справжнього слона, були в кіні, пили содову воду, але змучилися; добре, що вже їдемо... щоб швидше додому!

В одному розспіваному ваґоні хлопчиська витягнули перед мене якогось малого хруща.

— Аво-во, Степан забув шапку!

Треба було виривати хлопчину з юрби, що шарпала його на всі боки.

— Як — Як називаєшся, хлопчику?

— Степан Голосюк — відповідає тихцем, а в дитячих блакитних очах сльози.

— Голосюк забув у президента шапку! — кричать довкруги хором його товариші.

Голосюк дійсно забув шапку в палаті президента. Задивився на дзеркала й забув. Останнього дня малі поліщуки зложили делеґацію і пішли на замок — в десятьох, по Голосюкову шапку. І принесли її Василькові, а тепер не дають йому спокою. Адютантура президента держала Василеву шапку, якби знала, що поліщуки навіть одної шапки не люблять дурно втратити. Проворні хлопці!

Перед самим відїздом поїзду зявився Федько Федосюк з гармонією: грав широченну поліську мельодію, ваґони виривали його з рук, хотіли мати Федька і гармонію для себе. А Федько грав, немов старий. Кількасот хлопят виґукували: гей, додому! На село!

Нарешті поїзд рушив. Поволі, стукутливо.

— Бувайте здорові, хлопці! До побачення, дівчата!

— Добраніч! Але нас натолочили, як телят! — сміялася Настуня Білозор.

Поліщуки поїхали у свої болота.

УКРАЇНЕЦЬ ПЕРШИМ ВИНАХІДНИКОМ ЛІНОТАЙПУ.

У 1880 році рознесли були заграничні часописи широко славу нашого земляка Йосифа Ливчака, тодішнього професора механіки при рільничій школі у Вильні. Він винайшов зовсім новий спосіб друкування. Той спосіб випробували та признали практичним не лише урядові комісії в Росії, а й друкарське товариство у Варшаві.

Помисл Ливчака змінював зовсім друкарську ґутенберґівську систему, так, що тексту письма не треба складати з поодиноких рухомих черенок, а мали споруджувати механічно при помочі азбуки в формі сталевих стемплів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Другий місячний мітінґ цього місяця Тов. Запорозька Січ, від. 342, буде в неділю, 26. червня, в гали церковній, під числом 641, в годині 2. пополудні. Мітінґ має відбутися там, де є чартер, але не там, де нас вигнали минулої неділі, до бейзменту, де було всього 5 членів. Товариство платить за мітінґову галю, часом більше, як 25 дол. річно. Тому ніхто не має права нас вигаяти. Ми не є тайна орґанізація, щоби ми ходили на мітінґи задними дверми, тільки фронтовими, ані ми не злодії. — І. Ґінда, предс.; Н. Крупа, кас.; Іван Маркович, секр.

ДІРБОРН, МІШ. Відділ 141. повідомляє членів, що в літню пору збори відложені до часу повідомлення, а місячні вкладки проситься складати в домі секретаря: Е. Бутковський, 5015 Reuter St. Члени, котрі були суспендовані за неплачення, радо зістануть приняті по вирівнянню загального довгу. — вІан Даско, пр.; Е. Бутковський, секр.

Маґік дає десять вистав, вичерпує всі штукарства, — на кінці залишається йому ще одне: показати свій варстат, те, що є за заслоною. Це остання вистава. Таксамо в літературі: критика кінчає.

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

10)

— Егеж, учать, бабуню, вчать! — загомоніли зо стрілецьких рядів.

Побачивши, що і вояки розуміють хрещену мову, селяни посміліли:

— А виж наші, православні?

— А вжеж! Християни! В одного Бога віримо!

Неймовірні бабуні ще все побоювались, але молодші віком і чоловіки обступили стрільців, змішалися в один великий натовп. Настали загальні привитання, розпитування і запросини. Кожний господар запрошував до себе пятьох, сімох, або і десятьох вояків. Від чоловіків не відставали і господині.

— А ми чого стоїмо?... З хлібом і сіллю повинніб зустрінути таких дорогих гостей... Люди зараз усіх вояків розберуть.

— Вибачте, пане начальнику, — звернувся Бабенко до коменданта. — Ми німців сподівалися; боялися, що і розмовитися не зуміємо, аж тут гості, брати знад Дністра. Від усього села запрошуємо вас і ваших вояків на обід.

— Вдячні вам дуже. У нас свій обід готується. Не будемо вас клопотати, святкуючи, — пробував відмовитися комендант. Справді у вїзді в село димилася походна кухня.

— Який же це клопіт? — вставив своє староста. — Для нас велика честь гостити своїх братів із закордону.

— У нас буде подвійне свято: християнське і народне. Після двохсот літ наше село зустрічає знову своє, українське військо. Таке свято не часто буває! — говорив-умовляв Бабенко.

— У вас тут, як бачимо, свідомі селяни — завважив один з товаришів коменданта.

— Щеб пак, пане старшино! — усміхнувся староста. — Таж усе село — нащадки запорізьких козарлюг!

Вийшов нарешті і священик з дружиною, Галієв і вчителі. Від несподіванки пристанули на сходах. Доглянувши священика, другий товариш коменданта випростувався перед ним по військовому, підійшовши до рундука:

— Маю шану представитися, панотче: полевий духовник Українського Січового Стрілецького Леґіону Н. Н.

— Як?! Пан старшина є полковим священиком?! — запитав здивований парох, протягуючи руку.

— Так, панотче! Певно дивує вас мій військовий одяг...

— Трохи... — всміхнувся лагідно священик. — Та... ви з Европи, а я на границях монгольського сходу... Ну, диво! Дуже радий пізнати вас, панотче... Протоєрей Василевський, — відрекомендувався в свою чергу. І служителі двох віроісповідань, греко - православного і греко-католицького, але сини одного народу, обнялися по духовному звичаю і міцно поцілувалися.

Старшини познайомилися взаємно з місцевими визначнішими людьми і розійшлися, запрошені гостинними господарями. Скоро на вулиці не зісталося й душі. Тільки на кінці села кілька обозників поралися ще з кіньми, кухарі гасили вогонь у кухнях, нарікаючи на наддніпрянські порядки за змарнований обід. Але і вони всі старалися швидше упоратися, що хвилі заздрісно поглядали на чепурні хати, звідки виривались у відчинені вікна веселі голоси їхніх товаришів, та нарікали на свою кострубату долю, що призначила їх бути обозними... Та впоравшись, і вони забралися до призначених хат.

Велика Україна гостинно пригортала своїх далеких малознаних їй синів з прикарпатських лісів і полонин.

VII.

Світлі, радісні хвилі зустрічі українського села з галицьким військом замрачилися вже на другий день несподіваними вістками. Кволий уряд Центральної Ради не міг виплутатися з розгардіяшу і противоречностей, у яких опинилася несформована ще Українська Держава головно з йогож вини, не міг і додержувати взятих на себе зобовязань перед союзниками. Славний зо свого стратеґічного переведення кримський похід через наслідувану від большевиків політику Центральної Ради „самоопределення" скінчився нічим. Запорізький український корпус, таємно висланий урядом для окупації кримського півострова, німці під загрозою полонення змусили залишити Крим усього кільканацять верств від Севастополя, одного з найкращих портів у світі, властивої мети походу. Ввесь Крим зайняли німецькі війська. Чорноморська ескадра, що підняла вже була український стяг на знак свого переходу на службу Української Держави, знялася з якорів і відплила до Новоросійська, коли завважила, що в Севастопіль вступили не українські, але німецькі відділи. Ця невдача й аґітація у військах, а ще більше невдалі соціялістичні експерименти довели до того, що праві й умірковані українсько-російські кола при допомозі нових союзників перевели відомий гетьманський переворот.

Вістку про переворот привезено куріневі в Тернях пізно вечором зо штабу. Та ще рано на другий день вона стала здобутком цілого села. Загомоніло знов село, заворушилося. Йдучи до церкви, селяни на всі лади обговорювали подію... Не обійшлося і без провокаційних вісток: знайшлися підюджувачі, що старалися переконати селян, нібито галичани хочуть відновити царат і тому вибрали гетьмана як переходовий ступінь до відновлення монархії. Називали і кандидатів: або екс-царя Миколу ІІ-го, що в той час перебував з родиною у вязниці в Тобольську, або австрійського архикнязя Вільгельма Габсбурґа... Особливо втішився переворотом Семен Рудий зо своїми прихильниками:

— А що?... Чи не на моє вийшло? Я вам не казав?... Де тепер та ваша хвалена Україна?... Де земля?... Найбагатшого дідича, царського ґенерала, гетьманом вибрали. А чи він буде наділювати селян дідичівськими землями, га? Ворона вороні очей не видовбе. А ви слухали панських запроданців, Грицьків та Іванів, що дітей на панів учать! — злорадно викрикував Семен.

— Правду чоловік каже — все так же чухався в потилицю Степан.

— А вжеж, правду. Треба нам руських товарищів триматися — притакували інші.

Стрільці старалися вспокоювати селян, зменшити вплив Семенових слів, та цим ще більше доливали оливи до вогню.

— Ви австріяки! — летіли обурені голоси. — Чого вас принесло до нас? Ми свою землю і без вас, від кого треба, оборонимо. Сиділиб у своїй Австрії і в наші справи не мішалися.

— Хто це у вас такий розумний? Хто підучив вас? — перепитували стрільці.

— Ми всі! Нас не треба вчити. Ви свій лад хочете заводити в нас? Ми не потребуємо!

— Глядіть, дядьки! Щоб зле не скінчилося — попереджували вояки.

— Що?! Погрожуєте нам? Ми вас не боїмося. І самі орудувати зброєю вміємо... Попробуйте тільки! — з затисненими кулаками підступали до стрільців уже й ті, що ще вчора гостили їх як рідних братів, що повернулися з довгої відлучки.

— Ворохобиться село... І требаж було у такий час переворот робити? — нарікав курінний командант, коли йому донесли про ранішній інцидент.

Після Служби Божої мусимо пояснити селянам ціль і причини перевороту — порадив Бабенко. — Це заспокоїть село.

— А колиб ухопити кількох тих аґітаторів та прилякати їх, щоб язик коротший мали? — спитав заступник курінного.

— Не поможе. Ще більше озлобить селянство на галичан. Може дійти навіть до бійок. Ліпше лагідно. Зібрати сход, чи віче, і все пояснити. Або ще ліпше, у церкві. Священик згодиться і від себе сказати кілька слів — піддавав думки Бабенко.

— А й справді. Може це втихомирить селян. Не арештуватиж їх, чи які екзекуції виконувати.

По відправі священик попередив селян, щоб не розходилися, бо командант українського куріня бажає з ними говорити.

Шепіт одобрення пронісся по церкві.

— Говоритиме з нами. Значить, не гордий.

— Почуємо, що скаже...

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЙОНҐСТАВН, ОГАЙО.

Іван Нановський.

Син Стефана і Марії, що мешкають під ч. 154 вул. Гартфорд, Йонґставн, О., скінчив **університет Маямі в Оксфорді, Огайо,** в червні ц. р. з надзвичайними відзначеннями: John Nanowsky, Youngstown, Ohio, Bachelor of Science in Education, Miami University, Oxford, Ohio, Major in Health and Physical Education, and Commercial Education. Activities: Kappa Phi Kappa — Professional Education Fraternity, Choral Union, Track, Basketball, Football.

Він уродився у Йонґставні, О., тому 23 рокки, де скінчив з почесним відзначенням вищу школу, „Чейні Гай Скул''. Брав чинну участь у житті українських молодечих орґанізацій і якийсь час належав до молодечого департаменту У. Н. С., де його батько і мати стоять у відділі 140, бр. св. Михайла, від 1916 року.

Родичі його приїхали з старосамбірського повіту тому 30 літ і спершу жили в Пітсбурбу, а потім перенеслився до Йонґставну, дет живуть до нині і є власниками укр. гостинниці при вул. Магонінґ. Вони дали сина до університету. І добре зробили, бо нам треба тут на еміґрації багато таких молодих професійних сил, якою тепер являється Іван Нановський.

Громадянин.

———o———

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Протестаційне віче.

Заходом Окружної Ради Союзу Українок Америки в Філядельфії відбулося 12. червня ц. р. протестаційне віче. Віче відкрила пані О. Штогрин, голова комітету, і згадала притім страшну подію в Ротердамі, в якій упав жертвою бл. п. полк. Е. Коновалець. А далі згадала і про другу сумну подію, задля якої було скликане протестаційне віче, а саме, про знущання поляків над українським народом. До останніх „подвигів" польської влади належить розвязання жіночої орґанізації Союзу Українок та припинення часописів „Жінка'' й „Українка''. Після того пані Штогрин попросила на голову віча паню О. Лотоцьку, а на секретарок А. Сивуляк і панну К. Бойко.

Подякувавши за вибір, пані Лотоцька просила приявних на хвилю встати і мовчки віддати честь покійному полк. Коновальцеві. Далі на першу бесідницю вона покликала М. Горохівську, яка коротко, але щиро розповіла про знущання поляків над нашим народом. Далі говорила представниця орґанізації „Ліґи миру і свободи", Луїза Стайдорф, та завзивала українців коритися долі, щоб зберегти мир. На її промову посипались запити, як ми маємо зберегати мир, коли вороги кидають нам визов до боротьби. З її промови публика не була задоволена. О. Штогрин забрала голос і розказала про розвязання Союзу Українок, цеї жіночої орґанізації, яка на просвітнім полі працювала над українською жінкою. Її тепер поляки розвязали.

Д-р В. Ґалан своєю промовою потішив приявних, що наше положення не є безнадійне, бо коли ми будемо солідарно боротися, то таки свого дібємось. До молоді говорила молоденька Ґаля Сивуляк і розказала їй про те, що тепер діється в Польщі. Далі ухвалено протестні резолюції і вислано їх копії до великих держав. Нaкінець переведено збірку. Жертвували по $1: Т. Свистун, М. Горохівська, Ю. Борак, А. Марич, П. Тарновська, П. Карпчук, М. Проречеська, К. Штикула, А. Рудакевич, О. Лотоцька, П. Лотоцький, О. Савчук, Р. Карбівник, О. Фостик, С. Міць, П. Панамаренко, М. Григорець, Д. Коник, Г. Дмитрець, К. Чемерис, О. Штогрин, П. Борисевич, О. Стасюк, К. Кончак, К. Чипорець, В. Рутецька, Е. Слободян, А. Сивуляк; решта дрібними. Разом $45.64. Відділ С. У. з Бриджпорт прислав $5. Разом $50.64. По виплаченні коштів лишилося $28.19, які вислано на рятунок орґанізації.

Тут з сумом треба згадати, що на те віче прийшло дуже мало людей. Правда, того дня була спека і дехто хотів виїхати собі на спочинок. Алеж у таких випадках треба забути за спочинок. Там наші брати і сестри караються у ворожій неволі. Ми мусимо їм звідсіля помагати рятуватися, заки не запізно.

А. Сивуляк, секр. віча.

———o———

ЙОНҐСТАВН, О.

Перший День Українських Націоналістів.

Перший День Українських Націоналістів відбувся в неділю, 5. червня ц. р. в Ліберті Ґров Парку при участі 2,000 публики, своїх і гостей.

На початках Дня заносилося на дощ і навіть почасти перепадував дощ і град, що немало й пошкодило. Всеж таки видно було, що оці хмари на небі не стримують людей від заінтересування Першим Днем Націоналістів. Вже в полудне почали надїздити до городу гості з далеких сторін. Перший приїхав окружний голова ОДВУ, п. І. Попович, зо своїми націоналістами з Клівленду, далі молоді націоналісти „Софт Бол тім" (грачі мягкого мяча) з Лорейн, Огайо, далі люди з Шерону зо своїм парохом о. Поліщуком, люди з Пітсбурґу. З Карнеґі Па., приїхала з людьми пані Ю. Кучер, що привезла з собою гарну виставу українських вишивок і різьб та писанок. Приїхали також громадяни з Ботлер, Арнолд, Ембрідж, Нюкесл і інших дальших і ближчих околиць.

Вже в першій пополудні начисленно коло тисячі людей. Під управою Митра Федини відбулися змагання дружини мягкого мяча між націоналі- Лорейн переміг Йонґставн Лорейн побідили Йонґставн 9—4.

Далі йшли спортові програми. В бігу чоловіків виграв перцу нагороду В. Шеляк, другу Н. Славінський. В бігу жінок першу нагороду взяла пані П. Романовська, на другу були нарівні пані Дубас і Темник. В біганні дівчат перша була Катерина Пащович, в бігу хлопців в так званім „шу рейс'' (біг босо і шукання черевика) перший був Стефан Федина.

В тягненні шнура виграв Йонґставн проти Шерону. В змаганні курення люльки (це дуже смішне змагання) виграв В. Сильчак. В питті соди виграв І. Когут. Було й більше ріжних змагань спортових ігор, та годі про всі писати. Публика цим дуже любувалася і чулася, що вона на першім того роду українськім фестині.

Гріє сонічко, вітрець подуває з ліску, надпливає більше людей. Всіх очі звертаються до естради. Відкривається образ (мальований) покійного полковника Евгена Коновальця, високо на дубі в жалібних стяжках і українських прапорах. Офіційну програму відкриває привітнім словом голова Дня, тут роджений Василь Середницький. Говорить виразно і чисто по українськи, а кінчить словами: Слава Україні! Ще раз три рази „Слава" загреміло з двох тисяч грудей присутніх. Програму передано в руки М. Федини.

Очі всіх звертаються на гарну леваду. На мураві стоять 70 пластунів і пластунок з рідної школи при укр. прав. громаді й під управою о. С. Мусійчука виконують вправи під звук пісень. Вививаються руч- дітей, то вільні то з хоругвками, а в присутніх сльози радости на очах. Це програма, яких мало по наших громадах.

Покликаний до слова о. Мусійчук пояснює, чому ми в Йонґставні уладили „Перший День Українських Націоналістів". Між іншим сказав таке: „Ми, націоналісти, є ті, що ідемо за вказівкнами Шевченка, що кликав „борітеся, поборете, вам Бог помагає"; є ті, що йдемо за вказівками Франка, який кликав: „щастя хочеш ти зазнати, щастя дурно не дається, тільки той його зазнає, що за нього в бою беться!'' Бесідник завізвав присутніх, щоб хвилиною мовчанки віддали честь убитому полк. Е. Коновальцеві, голові Проводу ОУН. Всі зняли капелюхи і довкола тишина. Тільки очі всіх гляділи на образ покійного, прибраний стяжками на дубі... Годі було більше говорити. Бесідник кінчить і знову всі за ним тричі повторяють „Слава Україні".

Хор „Бандурист'' з 40 співаків і співачок, що майже всі є членами від. 28 ОДВУ. під орудою о. Мусійчука, співає вязку пісень відповідних до торжества, як „Слава Вкраїні'' — Гайворонського, „Гуляли" — Нижанківського, „Верховина" — Лисенка, „Сусідка'', а на закінчення гимн Кишакевича „Не плакати нам"... Пісні випали добре.

Наступає найголовніша точка програми. Покликаний на естраду головний бесідник п. Володимир Душник, дорогий гість з Ню Йорку, витаний гучно, пояснює ситуацію в Україні під окупантами. Пояснює боротьбу, нагінку чужих і своїх на ОУН та стверджує, що проте підготова революції йде повним темпом сперед. Говорив між іншим таке: „Проти нас боряться і нас бють, бо нас бояться. Нас обріхують, чорнять, що ми „панки'', що гроші беремо і нічого не робимо, та ми на це не звертаємо уваги. Ми йдемо вперед непохитно, ми переборюємо все, так як переборювали ті, що створили 1918 і 1919 року нову історію в українській боротьбі за Соборну Україну! Ми даємо жертви кровні і ці жертви є доказом, що проти нас вороги і платні аґенти мусять іти лавою. Вони ці жертви беруть у нас, а рівночасно їх бояться. Тепер ті, що не вірять у націоналістів і їх провід, переконуються, що тут нема „бльофів'', нема „панків", які за людський гріш живуть роскішно, а є герої. Ним був той, що впав тому десять днів. полк. Коновалець''.

Підчас бесіди деякі наймити Москви, потихо висказували своє негодування, слухаючи бесідника. Та їх втихомирювано і вони не мали тут голосу.

Ще виступав чоловічий хор „Бандуриста" з сольом Богдана Кіхтана. Відспівав „Гамалію'', а на оплески „Гей, нуж, хлопці до зброї''... Тут виступив голова окружної управи ОДВУ з Клівленду п. Іван Попович і в гарній промові підкреслив, що дух борців національної революції є засильний, щоб його вбити. Струя боротьби засильна, щоб її спинити. Вона йде як море. І дійде до широких мас нашого народу, які станут до боротьби за Україну, за яку згинув Коновалець і багато наших героїв.

Свято закінчено гимнами: українським і американським.

Подяку зложив о. С. Мусійчук, почесний предсідник Дня. Потім до пізної ночі присутні бавилися при музиці Мирослава Желіхівського, розмовляли та підносили заслуги тих, що такий День зарядили і виповнили його програму.

Фінансовий звіт буде поданий опісля і є надія, що хоч і були великі розходи в підготові того Дня, то всетаки чистий прихід піде в призначене місце на визвольну акцію. Як не буде стільки грошей, як сподівалися, то в першій мірі через безробіття, яке тут панує. Одначе моральна сторона перемогла напевно, бо ми дали до пізнання, що націоналізм накликує нас не йти проти себе.

Націоналіст.

———o———

СТЕМФОРД, КОНН.

З Української Вищої Школи.

Дня 21. червня ц. р. відбулося закінчення шкільного року в Українській Вищій Школі в Стемфорді, Конн. Преосв. еп. К. Богачевський відправив рано Службу Божу при провізоричнім престолі, в ґімнастичній салі. Потім відбувся концерт і роздача дипльомів у шкільній авдиторії. На це торжество прибуло багато родичів студентів, як теж інших гостей з ріжних місцевостей і з ріжних стейтів. Зо священиків взяли участь: о. канцлер Ф. Тарнавський, о. ігум. Е. Теодорович, о. Залітач, о. Рудакевич, о. Баландюк і о. Андрушків. Дипльоми одержали дванацять студентів, між ними українців: Готра Стефан з Чесапік, Мд., Качмар Володимир з Пітсбурґу, Мартинів Іван з Бойон, Н. Дж., Медвідь Василь з Ню Йорку, Олесь Володимир з Філядельфії, Поґар Теодор з Гейзелтон, Па. і Шишка Любомир з Елизабету. Одні з них виїжджають на богословські студії в Европі, інші переходять до американських університетів.

ПОМІЧ ТІЛЬКИ ДЛЯ ПОЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ.

Польська преса звідомляє, що в „Малопольскім Т-ві Рольнічім" у Львові відбулося засідання „Комітету помочі для польського населення й „заґродової шляхти", загрожених голодом у турчанському й ліському повіті. Треба якстій 50,000 зл. Досі зібрали 5,000 зл. Зорґанізували доживлювання шкільних дітей у місцевостях з польським населенням та з „заґродовою" шляхтою. Рішили звернутися до уряду за податковими полекшами. — Як бачимо, поміч орґанізують тільки для поляків. Нашому населенню дасть поміч тільки українське громадянство.

ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКУ УЧАСТЬ У СВІТОВІЙ ВИСТАВІ

Дальші жертви на участь української іміґрації у Світовій Виставі в Ню Йорку в 1939 році зложили:

К. П. Качмар, Ст. Пол, Мінн.	$ 8.00
Анна Зборівська, Оренч, Конн.	10.00
Товариство ім. Івана Франка, відділ 306 У. Н. Союзу	10.00
Братство св. Михаїла, відділ 142 У. Н. Союзу	15.00
Сепан Глинянський	3.00
Онупрей Костюк	1.00
Молоде Жіноче Товариство, Бофало, Н. Й.	5.00
Товариство ім. Івана Франка, відділ 93 У. Н. Союзу	25.00
Пилип Бенковський	5.00
Петро Тітик	3.00
Дмитро Бабій	2.00
Йосип Кащишин	2.00
Анна і Михайло Прус	2.00
Пилип Сомик	1.00
Степан Карпа	1.00
Михайло Журба	1.00
Товариство ім. Тараса Шевченка, відділ 52 У. Н. Союзу	10.00
Братство св. Петра й Павла, відділ 321 У. Н. Союзу	5.00
Анна Багряк	1.00
Братство св. Івана Хрестителя, відділ 270 У. Н. Союзу	10.00
Степан Гладкий	5.00
Михайло Баран	2.00
Товариство „Запорозька Січ", відділ 363 У. Н. Союзу	10.00

Дальші жертви просимо слати на адресу:

P. O. Box 1014 Church Street Annex, New York, N. Y.

Чеки й грошеві перекази треба виписувати на імя:

Nicholas Muraszko, Treasurer.

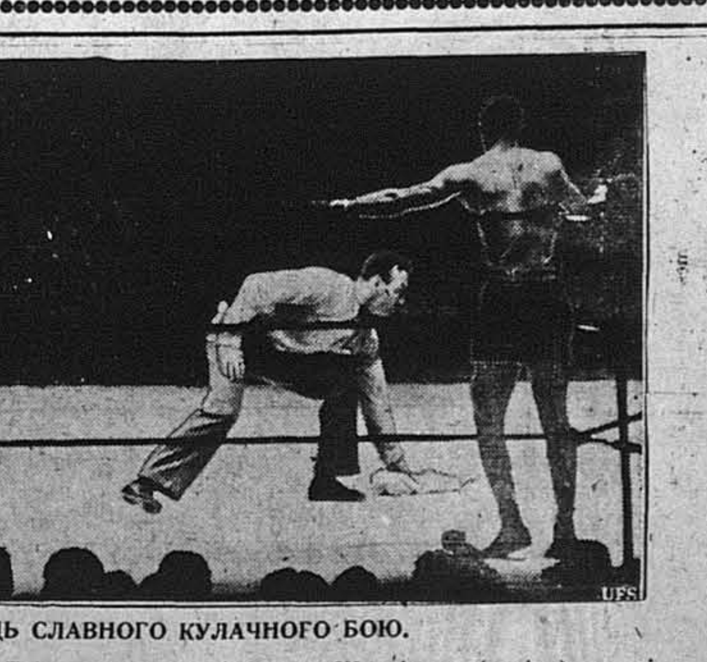
Треба мати голову на карку.

Бідний ученик хотів придбати хитро-мудро 2 зл. на направу черевиків. Правда, мав 20 зл. готівки, але ці гроші призначив на чинш за мешкання. Коли він роздумував, яким чином придбати потрібну готівку, почув на вулиці голос „ганделеса". Не роздумуючи довго, він виставив крізь вікно стару камізельку, яка не варта була навіть 50 сотиків і закликав торговця до себе. Перед його приходом вложив своїх 20 злотих до кишені камізельки в той спосіб, щоб ріжок банкноту виставав. Коли торговець оглядав камізельку, запримітив у кишені 20-злотовий банкнот і незамітно засунув його глибше до кишені, щоб ученик цього не завважив. Очевидно, ученик удавав, що цього не бачить. По короткім торзі продав проворний молодець камізельку за 3 зл. Колиж торговець заплатив і хотів вийти, ученик завернув його з дверей такими словами: „Чекайте, чекайте, я з камізельки забув вийняти 20 зл." Колиж їх забрав, торговець, який зрозумів підступ ученика, каже: „Паничу, ви ще хочете вчитися? Бачу, що ви вже добре вивчились і вам більше наука не треба!''

Зать у жалобі.

Жінка до мужа: — Володку, не грай на фортепіяні, адже нема ще тижня, як наша мама померла.

— Муж: — Я знаю і тому граю тільки на чорних клявішах.

КІНЕЦЬ СЛАВНОГО КУЛАЧНОГО БОЮ.

Сцена з бою Джана Луїса (направо) з Максом Шмелінґом (наліво) за світовий чемпіонат боксу. Перед хвилею завідувач Шмелінґа кинув на арену рушник на знак прогри Шмелінґа, а „реферї", Артур Донован схиляється, щоб його піднести.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Шікаговські українці протестують.

Заходом Окружної Управи ОДВУ міста Шікаго уладжено святочну академію в честь бл. п. полк. Е. Коновальця, получену з протестом проти всіх окупантів українських земель. Протест і академія відбулись у Вікер Гол.

Академію відкрито піснею „Боже великий, єдиний", відспівану хором тутешніх Молодих Українських Націоналістів під диригентурою українського мистця п. Юрченка. Потім були деклямації та промови. Інж. Куропась мав вступне слово, а по нім виступив як головний бесідник проф. Ґрановський. Він підкркеслив вагу культу наших героїв-мучеників, що згинули за українську державність та що гинуть і тепер за цю велику ідею, і як згинув за те вожд полк. Е. Коновалець. Казав: згинув вожд з руки дикунської Москви, та не згинула його ідея. Навпаки вона ровте, дужчає та несе пімсту всім катам української нації. Далі бесідник закликав український нарід вступати масово в ряди українських націоналістів, бо боротьба на смерть і життя за українську державність недалеко. Всі особисті та глупі непорозуміння, всяке партійництво та реліґійні антаґонізми мусять щезнути, уступаючи місце одній ідеї, одній волі: Ідеї Українського Націоналізму. Промовця наділено рясними оплесками за його щирість та глибоку віру в українську націю. По ньому промовляв гром. Дідик, малюючи методи мордовань українського народу московською тиранією. З черги виступив з короткою промовою по англійськи його син. Гром. Семочко завізвав до жертв на посилення визвольної боротьби. Збірка принесла $115. На кінці ще проф. Ґрановський пояснив протести, звернені проти наших ворогів: Московії, Польщі, Чехословаччини й Румунії. Нашим завданням, казав він, є тут на вільній землі Вашинґтона висловити своє обурення проти знущань та плянованого винищування української нації, та тимсамим звернути увагу культурного світу на ці дикунські звірства чинені на нашім народі. Але рівночасно з тим не плакати, заложивши руки, тільки послідовно, вперто та зорґанізовано йти до боротьби. Опісля прочитав англійською мовою резолюції, які одноголосно принято. Резолюції мали бути поміщені у місцевій пресі та розіслані до держав та наших ворогів. На закінчення публика в супроводі хору відспівала національний гимн.

Слід би згадати, що громадянство трохи не дописало своєю присутністю, а то через численні імпрези й надзвичайно гарну нагоду. Але ті, що були присутні, вийшли з повним вдоволенням. Намайбутнє наше чесне громадянство мусить зрозуміти, що де є єдність, сила і воля, там є й запорука в українську перемогу. Суперечки мусять щезнути, бо вороги нищать нас усіх, чи то православних, чи греко-католиків. Тому не пора на гризню, а пора гострити шаблі!

Л. Г.

На жаль.

— Слухай, друже, хто була та прекрасна жінка, з якою ти вчора йшов попід руку? Маєш щастя...

— На жаль, ні; то була тільки моя жінка.

Оптиміст.

— Хто то є оптиміст?

— То є людина, що має останнього доляра і за нього купує портмонетку.

Хто каже прати?

— Що коштує ця сорочка?

— 2 доляри.

— Що, така тандита? Раз випрати і до нічого.

— А хто вам каже її прати?

Професор.

До славного лікаря-професора входить асистентка.

— Пане професоре, тут є один чоловік, якому відрізало ноги.

— Скажіть, хай увійде!

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

(26)

Хлопці мали щастя, що вони поставились обережно до тих дикунів. Здоровий інстинкт підказав їм поводитися з розвагою. Та, з другого боку, вони зажурилися, що далі робити. Вони причаїлись високо на дереві і там хвилево були безпечні. Але як тут пускатися далі в дорогу? Вони почулися тепер схопленими в пастку, з якої не знати коли їм удасться втекти.

Всетаки вони далі пильно слідкували за дикунами. Привикаючи до темряви, що панувала внизу, вони могли вже їх цілком добре розріжняти. Нагло Док запримітив серед них дівчину, яка своїм виглядом рішуче відріжнялась від решти дикого товариства. В одній хвилині вони прийшли до висновку, що та дівчина це ніхто інший тільки Івонна, донька капітана.

Ось так, не хотячи, вони попали на слід схопленої дівчини, себто знайшли те, чого шукали. Але що тут далі робити? Хлопці самі не знали, чи радіти, чи сумувати з того. Та всетаки вони порішили не опускати з ока дикунів і слідкувати за ними, навіть колиб вони хотіли опустити ці околиці. Цеж одинокий спосіб, яким можна врятувати увязненого Тарзана.

А Тарзан, перебуваючи в тюрмі, не мав найменшого поняття про те, що хлопці тихцем викралися з оселі і подалися в нетри. Якби він був знав, то був би дуже неспокійний. Бож він найкраще розумів, які небезпеки криють у собі зрадливі нетри. Щодо хлопців, то він їх безмірно любив. І волів тисячі разів сам згинути, ніж їх наразити на небезпеку.